

Szerkesztőség:

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Eulev. Regele Ferdinand 4/22.

(József főherceg-ut.)

Sürgőnycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre	...	840 Lej.
Fél évre	...	420 Lej.
Negyre évre	...	210 Lej.
H: ont	...	70 Lej.

Hír- és díjazás szerint.

Egyes szám ára 4 lej,
vasárnap 5 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Jövőmentés.

Az erdélyi magyarság megmozdult, hogy megmentse a jövőjét. Országos gyűjtés indult meg, hogy lehetővé tegyék az érettségien elbukott diákságnak a vizsgák újra letetését. Nemcsak a magyarok cselekednek így. A románok, a szászok, a svábság körében is hasonló gyűjtő akció van folyamatban, minden nemzetiség megmozdult, hogy megmentse népe virágát, ifjúságát, a jövőre készülő vezetőit. Feldobogtak a nemzetiségek szívei és kinyiták a zsebek, mert az elbukott jövődőt kell talpra állítani most. Szív és pénz kell ehhez. És a magyarság a többi népekkel versenyezve, siet nemzete zsenigéjének mentésére. Szegény és gazdag, boldog és boldogtalan, hozzátartozó és idegen, ur és paraszt egyformán siessen adakozni a diákság vizsgadíjaira. Mi az öregek, az érettek, az élet derekán, avagy végén állók hatványozottan kell, hogy érezzük most a kötelességet: lehetőséget és módot adni diákjainknak a tanulmányaik befejezésére és folytatására.

Vegyük le legalább az anyagi gondját a lázas fejfel könyvek fölé hajoló diákjaink válláról, akik amúgy is roskadoznak az új iskolatörvények és érettségi rendeletek súlya alatt. Ezzel is könnyítünk azok sorsán, akiket a jelen, vagy a sors olyan tragikum elé állított, hogy kétszer kell ugyanazon vizsgát keresztüknek ma vizsgáznunk, bárha gyerekdiákok számára szabták. Tojástánc a vizsga a kényes törvények és szigorú rendeletek között és hivatalos statisztika szerint is megvan állapítva, hogy az ország fele diákságának kétszer is neki kell lendülnie ennek a különös táncnak. Adni kell a diákok vizsgaalapjára minden erőnkől, sőt még azon is felül. A kétkedők, a bizalmatlanok és a kishitűek is értsék meg, hogy nemcsak a magyar diákoknak kell újra vizsgáznunk, nemcsak a magyar fiúk számára kérnek pénzt, minden nemzetiség megmozdult, hogy szívvel és erszényével megmentse veszendő virágát. Valóságos verseny folyik a nemzetek között a diákság megmentésére és ebben nekünk magyaroknak, nem szabad és nem lehet az ifjúságunk jövőjének mentésében hátrahá-

Két évre ítélt francia politikus. — Marokkó: a poklok pokla. — Akit a végzet porig alázott. — Kosztka István nyilatkozik fogságáról és jövő terveiről. — Románia állami bankjegy-nyomdát állít fel. — Tiltakoznak az aradi ügyvédek az új igazságügyi törvény ellen. — A főhercegi unoka házató lett. — A mintavásárra készülő Arad. — Kik lesznek hivatalból tagjai a városi tanácsoknak. — Egyes hatóságok tévesen értelmezik az új munkaügyi törvényt. — Visonai Soma dr. a szeretetházban.

Németország

szabotálja a Népszövetségbe való belépését.

(Bucuresti, július 23.) Hivatalos körök bizonyos pesszimizmussal viseltetnek a biztonsági kérdésben adott német válaszigjegyzékkel szemben, amelyből kitűnik, hogy Németország szabotálja a Népszövetségbe való belépést és megegyezései volnának erre vonatkozólag Oroszországgal. Hasonló gyanura ad okot a válaszigjegyzék az a pontja is, amelyben Németország nem járul hozzá, hogy területein idegen állam csapatát keresztülvonulhassanak, ezáltal is megakadályozva a Népszövetségbe való belépését s az ide vonatkozó tárgyalások sikerét.

Románia fizetőképessége a jóvátételtől függ.

Amerika sürgeti az államadósságok kifizetését. — A román állam nem futkos külföldi kölcsönök után, de elfogad előnyös ajánlatokat.

(Bucuresti, július 23.) Bratianu Vintila pénzügyminiszter nyilatkozatot adott a Viitorulnak a jóvátétel és a szövetségesekkel szemben fenálló adósságok ügyében. A miniszter nyilatkozatának elején kijelentette, hogy egyáltalán nem tervezte a zöld könyv kiadását, csupán az erre vonatkozó összes adatokat gyűjtötte össze, hogy mérlegelés céljából a minisztertanácsnak bemutatassa. — Amerika tényleg sürgette az adósságok kifizetését — mondotta a pénzügyminiszter — azon a címen, hogy nincsenek összefüggésben a jóvátétellel. Románia azonban, mint a többi állam is, kénytelen kapcsolatot találni a két kérdés között, mert fizetőképessége nyilvánvalóan függ attól, hogy mikor és mit kap jóvátétel címén. Románia, amelyet mindig háttérbe szorítottak a jóvátételből való részesedésnél: kötelezettségeit pontosan teljesítette, ami a passzív mérleghez vezetett. Ez nemcsak a további fizetéseket tette lehetetlenné, hanem veszélyezteti az ország uniáépítésének mun-

káját is. — Mindezekre való tekintettel, ha Amerikával folytatni is fogjuk a tárgyalásokat, az ország pénzügyminiszterének ennek dacára kötelessége a követelések és tartozások mérlegét felállítani. Románia elsősorban követeli a helyzet tisztázását, vagyis megállapítását annak, hogy mit követelhet jóvátétel címén a volt ellenséges államoktól. Tudnia kell azt is, hogy ezt a jóvátételt mikor kapja kézhez. A szövetségeseknek átnyújtandó, most elkészített emlékirat rámutat arra a téves fel fogásra, mintha Románia fizetőképessége az új területek hozzácsatolása által emelkedett volna. Ezeknek a területeknek a reorganizálása nagy költséget okozott az országnak. Románia becsületes módon ki akarja és ki is fogja fizetni tartozásait.

A pénzügyminiszter nyilatkozata végén ismét hangsúlyozza, hogy Románia nem szalad külföldi kölcsönök után, de elfogadja azt, ha kedvező feltételek mellett ajánlják.

Munkaügyi kamarát létesítenek Aradon.

Munkások, tisztviselők és szabad pályán működők kamarája. — Negyvenhárom tagra számítanak.

(Saját tudósítónktól.) Az új munkaügyi törvény köteleességévé teszi az egyes városok munkaügyi felügyelőségének, hogy a megye területén munkaügyi kamarákat létesítsenek, legkésőbb 1925. augusztus 15-éig. Az aradi munkaügyi felügyelőségen teljes apparátussal meg is indultak már a kamara felállításának az előkészületei, amelyek azonban néhány hetet vesznek igénybe. A névjegyzékek a mai nap folyamán elkészültek, holnap küldik át a megyei prefekturának és a város vezetőségének, hogy azokat publikálják és szétosszák. Munkatársunk a kamara felállítására vonatkozólag beszélgetést folytatott Popescu Péter munkaügyi főfelügyelővel, aki a következőket nyilatkozott:

— A munkaügyi kamara tagja lehet minden 21 évet betöltött román állampolgársággal bíró, fizetésért dolgozó munkás, hivatalnok, művész, szabad pályán dolgozó egyén, mint például orvos, ügyvéd stb. vagy kisiparos, aki nincsen felvéve a kereskedelmi és iparkamara választójegyzékében és így nem fizeti az egyszázalékos adót a kamarának. Ezt a kamarát tulajdonképpen munkásügyi kartatának kellene nevezni, mert a dolgozó munkások, — akár fizikai, akár intellektuelnek — érdekeit képviseli. Aradvármegyében számításon szerint körülbelül 40.000 tagja lesz az új kamarának, amely együttesen fog működni a kereskedelmi és iparkamarával, valamint a gazdasági kamarával. Az aradmegyei kamarának Aradon vezérigazgatósága lesz, amelynek én hivatalból kinevezett tagja vagyok. A munkálatok valószínűleg heteket vesznek igénybe, azonban azt hiszem, hogy a kitűzött határidőre mindennel késznek leszünk.

Óriási viharok

Franciaországban.

Parisból táviratozzák: Franciaországban ma óriási viharok tomboltak. Toulon környékén a learatott gabona teljesen elpusztult. Több helységben tüzvész pusztított, amit villámcsapások okoztak. Az elemi katasztrófának több halott-áldozata van. A vihar még Parisban is viláosi zavarokat okozott.

Marokkó: a poklok pokla...

Rettenetesen szenvednek a franciák a hőségtől. — A marokkói hadjárat igazi oka. — Észak-Afrika a francia bankároké.

(Fex, július hó) Rettenetesen hőséggel kell megküzdenie a marokkói francia hadseregnek. A könyörtelen afrikai nap tűzben valóssággal csillognak az utak, amelyek simák, mint a párisi aszfalt. Az utakról jobbra-balra köves, ritkás fűtakaró, cserjével borított alacsony kúpok: a vidék képe megdöbbentően hasonlít a hercegovinai tájhoz. Alacsonyabbak ugyan a dombok, zöldébb a táj, de ugyanaz a kétségbeesítő egyhangúság, sávár és unalmas, kissé karsztos dombvidék. Sehol erdő, sehol árnyat nyújtó csapadék, mérföldekre vannak egymástól a kutak, csak itt-ott, a hőségtől kiapadó patakok mentén vonulnak fásorok. A nap sugarai szinte kiszáritják az agyvelőt. Rengeteg néküllözést, szenvedést, szomjuzást jelent harcoló csapatnak afrikai nyárban menetelni, fedezéket ásni, járőrözni és ha kell visszavonulni. Embertölti hősiesség kell ahhoz, hogy ebben a pokoli melegben tiszt, katona megállja a helyét. *Nem is a riókatilok golyóitól szenved a franciák hadserege a legnagyobb veszteséget, hanem a nap sugaraitól.* Baj nélkül csak a régi afrikánusok állják ezt a hadjáratot, azok a vörösbaránára és sárgászöldre cserzett bőrű öreg katonák, akik a világháború esztendeit is itt töltötték, a franciák afrikai gyarmatbirodalmának hősei, Szenegalia, Algír és Marokkó urai, akik kora ifjúságuktól hajlott férfikorukig itt éltek a tomboló és pompás szudáni katonák élén. Viszont annál többen szenvednek azok a fiatal hadosztályok, akik most kerültek át Európából.

Minél közelebb érünk a fronthoz annál néptelenebb lesz a vidék és annál mozgalmasabb az ut.

Jobbra-balra, a völgyek mélyén pinia fenyők és örökzöld tölgyek árnyékában fehér tanyák csillognak. De élő lelket nem látni sehol. A franciák kiürítették az egész vidéket. Minden kabúl, aki a front mögött lakik, ha nem is áruló, mint denesetre könnyen lesz azzá. A dombokon nyáj nem legel és a nagy udvarok siváran, üresen tángolnak. Annál sűrűbb és mozgalmasabb az élet az uton. Hosszú kamjonsorok mozognak. A franciák készleteik nagy részét s gyakran a csapatokat is száz meg száz kis teherkocsin, kamjonon szállítják előre. Nyolc-tíz gyalogos ül egy kis kocsin, valamennyi pipál és kilógatja a kocsiról a lábát. Megdöbbentő milyen fiatal gyerekek valamennyien! 20-22 éves francia parasztlányok, munkások, néha-néha egy finomabb arcú polgárfiú. De ezek a katonák nem énekelnek, nem hajtanak az elrobogó autó után egy-egy vidám hetyke szar, fáradtan és közömbös szemmel nézik a vidéket, még a fehér kendőt is, amely a kepi alól a vállakra borul, fáradtan és közömbösen lengti a szél.

Nem idevalók ezek a fiúk. Ide jól megfizetett gyarmati hadsereg kell. Miért verekednének ezek a francia fiúk? A saját országukban van helyük bőven. Francia ember nem vándorol ki Észak-Afrikába, csak néhány ezer hivatalnok és kereskedő, az is provencei. Háromszor amyi az olasz, spanyol, görög, a mindenféle levantínus a franciák algír, marokkói és tuniszi gyarmatain, mint a francia. Már Anatole France mulatott azon, hogy a párisi imperializmus, mint kolonizálja Afrikát az olaszoknak. *Itt csak a párisi bankok*

keresnek, amelyek a marokkói bányákat finanszírozzák. A múlt évben fél millió tonna foszfátot vettek ki és ezen milliókat kerestek — dollárokból. Azokat, akik ezt a nagy pénzt keresték, érdekli Marokkó, de a francia parasztokat nem... Mindenütt csupa rosszkedvű, rideg katona. Még a tisztok

is rosszkedvűek. A szállásaik a városokban is tele elképzeltetlen mennyiségű féreggel és örökké egyhangú a koszt: birkahús rizszel. Este a francia táborokra teljes sötétség borul. Lámpát gyújtani nem szabad, mert Abd el Krimnek is vannak repülőgépei.

A főhercegi unoka házaló lett.

Akit kisémmiztek a Habsburg-pagyonból. — Jenő főherceg unokájának nagy lecsuszása.

(Budapest, július 23.) A magyar főváros egyik legelőkelőbb éttermébe a napokban egy csinos, szőke, atlétatermetű fiatalember állított be és rajzaival asztalról-asztalra járt. A vendégek csodálkozással néztek utána, mert mindent úgy látott mint Walburg Ernő báró mutatkozott be. Utovelével, amelyet a bécsi magyar követség állított ki, nyomban igazolta is személyazonosságát. A fiatal báró akaratából egy csomó tussrajtot vett elő és elmondotta, hogy saját munkáinak eladásával keresi meg most a kenyerét. Walburg báró, aki Jenő főherceg morganatikus házasságából származó unokája, életéből a következő érdekes mozzanatokat mondotta el:

— Aktív magyar főhadnagy voltam és a kommun után beléptem az Osztrenburg-féle vadászalóaljba. Nyomatékosan hangsúlyozom, hogy soha semmiféle atrocitás nem fűződik a nevemhez. Egyedül bűnöm, hogy résztvettem IV. Károly király hazatérésének elősegítésében. A budaörsi ütközet után menekülnöm kellett. Sokáig Németországban éltem, ahol művészeti tanulmányokat folytattam. Később egy halkonzerv kereskedő ügynöke lettem és esténként a festőakadémia egyik tanárához jártam órára. Amikor festészeti ta-

nulmányaimat elvégeztem, rajzaim eladásából tettem tovább az életemet.

— *Nagyapám: Habsburg Jenő főherceg*, mint ismeretes, annak idején I. Ferenc József király engedelmével morganatikus házasságot kötött nagyanyámmal: *bessenyi Skublics Lászlóval*. A király nagyanyámnak és törvényes utódainak a Walburg báró címet adományozta. *Bár Habsburg ivadékok vagyunk, a Habsburgok kisémmiztek bennünket a családi vagyonból. Apám Jenő főherceg vagyonaért már tizenöt év előtt pert indított és 36 millió aranykorona értékű vagyont követelt a bírólaktól.* Jenő főherceg hagyatékát főleg fivére: Rainer főherceg tulajdonította el. Azonban semmi sem történt igazságos ügyünkben.

— Apám, idős Walburg Ernő báró, igen szerény viszonyok között tengette életét. Egy időben a budapesti Newyork kávéházban volt — *pinóer*, hogy így kellemtelenedjék az uralkodó családnak. Számtalanszor fordult Ferenc Józsefhez, aki jóakaratu ígéretet tett arra, hogy békésen rendezze az ügyet, de ez sohasem történt meg. Atyám 1920-ban meghalt. Azóta édesanyám a legnagyobb nélkülözések között él Pesten.

Fehérhaju Művészasszony megtalálta önmagát...

Hatvanéves korában kiváló tehetségű szobrászó lett egy valamikor dúsgazdag url dáma.

(*Saját tudósítónktól.*) Ma találkoztam a Véletlenül, G. Lázár Iona urasszony személyében. Az urasszony fehérhaju, magas, karcsú nő, tudást és műveltséget kifejező arca van, szép volt valamikor és szép még ma is, emlékeztet Márkus Emíliaira. A hangja lágy, mint az üvegharangé és az alább következő drámát, *Életet, optimizmust, csalódást, keserűséget, fájdalmat és akarásokat csillogtató feléne:*

— Hatvanöt éves vagyok, uram és csak most kezdék élni. Ne nevéssen ki, de mégis így van. Lehet, hogy nem sok időm van hátra, de úgy érzem, hogy mégis csak most élek.

Kérdőleg és forcsán nézek erre a hatvanöt éves, fehér fejű asszonyra, aki úgy érzi, hogy most kezd csak élni. A szemében azonban olyan nagy tüzekeket látok, hogy *hinnem kell minden szavát.* Hi-

szem is. Keresetlenül, tömören elmondja életének történetét a kis és nagy stációkkal együtt és ezekből tevődik össze ez a kis regény: született és élt Kassán mint ünnepeit híres szépség, mint *Lázár Iona urleány*, mint gazdag urleány. — Megismerkedett dr. Glück Sándor ottani ügyvéddel, híres kereskedelmi jogással, nagyműveltségű európai gondolkodású emberrel. Férjhez ment hozzá. Lázár Iona életének ez adta az első nagy fordulót. Aztán jöttek sorra: Olaszország, Franciaország, Egyiptom, Görögország, Afrika, tudás és újabb tudás, a fiatal nő szívta magába a művészetet, műveltséget, a külföldet, a Nyugatot. Párisban hosszabb idő, majd Róma, London. Mindenhová mehetett, mindent kiélvezhetett, gazdag férje volt, aki neves kereskedelmi jogászszámba ment és irodájába gyűlt a pénz. Az évek elszárgultak fölötté és tíz év előtt a kereskedelmi jogász eltávozott egy más világba.

Az özvegy ittmaradt, előtte egy rejtélyes kimenetelű háború, mögötte egy isteni leált múlt, jelene pedig nagy-nagy szegénység, mert az ügyvéd szegény,

lett, minden pénzt elnyelt a nagy szerű Élet.

— Éreztem, tudtam, hogy nagy-nagy energia gyűlemlent fel bennem — mondja kedvesen, disztíngváltan — de nem láttam még azt az anyagot, amelyből a bennem levő energia művészetet tud kihozni. Színpadra léptem, de ez nem volt az igazi terrénem. Aztán az írásra adtam magam, de rövid idő múlva be kellett látnom, hogy energiámnak ez sem lehet a vezető csatornája. Megváltam, sok mindent megkíséréltem. Már öreg fővel, már fehér fejjel. Nem csüggedtem, nem csüggedhettem. Ugy forrt bennem az erő, úgy tudtam, hogy találnom kell valamilyen anyagot, az igazi anyagot, amibe belelehelhetem a lelkem. És találtam is. Az igazit. Akkor már hatvan éves voltam. Felkerültem Bécsbe Hanak professzorhoz, a világhírű szobrászhoz és tanultam a szobrászatot. Hanak tanár nem akart elengedni maga mellől. Megállás nélkül dolgoznom kellett fába, bronzba, kőbe, de leginkább fába. Nem láttam semmit, sem időt, sem multat, elnyelt az anyag.

Hanak tanár, a Hochschule für plastische Künste igazgatója, euró-

pai viszonylatokban is nagy, művész és évente alig egy-két tanítványt szokott tanítani. Csak nagy tehetségeket. A tanár éveken át nem engedte el maga mellől az öreg asszonyt, akiben hatvan éves korában kitört az Erő. Az ifyesmi még a mai világban is nagy dolog.

— Kiállítottam Budapesten, Berlinben, Bécsben és Prágában, most Nagybanán dolgozom, mindig csak dolgozom, be kell hoznom az elmulasztott éveket. Nagyon sokat mulasztottam. Aradra véletlenül vetődtem el, de kiállítottok itt, van valami ebben a városban, ami tetszik nekem.

Fényképeket vesz elő, gyönyörű faszobrokat fényképeit és kéri:

— Gondolja, tetszené fognak a dolgaim?

— Ezek a szobrok nagyon fognak tetszeni — mondom és híszem is, amit mondok.

Az öreg és mégis fiatal nő kezét nyújt és nagy, komolyan mondja:

— Szép és nagy életet éltem eddig, de az mégsem volt élet. Az igazi élet csak most kezdődik.

Károly Sándor.

Tiltakoznak az aradi ügyvédek!

Állásfoglalás az új igazságügyi törvények ellen. — Az ügyvédi kamara vasárnapi rendkívüli közgyűlése.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi ügyvédi kamara vasárnap rendkívüli közgyűlést tart, amely egy láncszeme annak az országos akciónak, amelyet az új igazságügyi törvények módosítása érdekében indítottak. A rendkívüli közgyűlésen Marsieu Justin dr. kamarai dékán fog elnökölni és dr. Fuchs Albert fogja előterjeszteni azt a javaslatot, amelynek alapján memorandumot készítenek és küldenek az ügyvédi kamarák bucu-restii központjához, amely azt azután az illetékes kormányfaktorokhoz juttatja el. Tudvalevő, hogy a közelmúltban két új törvényt szavazott meg a parlament, amelyek közül az egyik a bírói szervezetről, a másik az igazságszolgáltatás gyorsaságáról szól. Nagyobb hordereje ez utóbbi törvénynek van, amelynek egyes részei már májusban életbeléptek, a főbb pontjai azonban szeptember tizenötödikével fognak csak életbelépni. Az új törvény a járásbírók értékhatárát 50.000 leire emeli föl és az egyes bírói tanácsokat rendszeresíti. A törvényeket, — amelyek a pereskedést teljesen formalisztikussá teszik, — a szakkörök meghallgatása nélkül alkották és szavazták meg. Az új törvény értelmében már a keresetben fel kell sorolni az összes bizonyítékokat, mert ellenkező esetben azokat már csak a felelőzéstől lehet érvényesíteni. Az új törvények az 1911. évi első törvényekkel nagyrészt helyezik hatályon kívül, amely pedig klasszikus értékű alkotás volt és arra büszke lehetett volna bármelyik nyugati állam is. Miután azonban csak egyes részeit és nem az egész törvényt hejjezi hatályon kívül az új törvény, most két egyúttal homlokkegyenest ellenkező rendszer lesz érvényben, anélkül, hogy azok egymással szerves kapcsolatban volnának. Az alkalmazás terén fognak mutatkozni a nagy nehézségek és még óriási bonyodalmakat fognak okozni. A legszembetűnőbb következménye ennek a felelőzések hatalmas tömege lesz. Az árvaszékek intézményét teljesen megszüntetik és a bíróságok hatáskörébe kapcsolják be az egyidejű létszámredukcióval. Ez a körülmény a gyámi intézményt teljesen jelentéktelen intézménnyé zsugorítja. Behozzák a délutáni tárgyalások rendszerét is bucu-restii mintára. A járásbírók délelőtt, a törvényszékek pedig délután tárgyalnának és így az ügyvéd egész nap el volna foglalva, irodai munkát pedig csak a késő esti órákban végezhetne. Ezekkel az intézkedésekkel teljesen felforgatnák az eddig jól bevált rendszert és ezek teljes mértékben ellenkeznek az itteni életviszonyokkal. Az új törvények nem segítenek a helyzeten, hanem még súlyosbítják azt. A rossz dotáció és számos más körülmény következtében ma minden törvényszéknél és járásbírósnál nagy személyzethiány van, amin az új törvények nem segítenek. Aradon a járásbírósnál régebben négy bíró volt, akik állandóan csak polgári perekkel foglalkoz-

tak. Ma a pörök száma legalább megkétszereződött és a legjobb esetben is csak három bíró foglalkozik polgári perekkel, mert az újonnan kinevezettek nem foglal-

Abd el Krim súlyos békét diktál.

Párisból táviratozzák: A francia és spanyol hadvezetőségek is a minden áron való békekötés mellett foglaltak állást és talán ez a körülmény ösztönzi Abd el Krimet arra, hogy súlyos békefeltételeket szabjon. A *Matin* szerint Abd el Krim már közölte feltételeit a spanyol kormánnyal. A felkelővezér azt követeli, hogy ismerjék el a rifkabilok autonómia-

ját és állandó hadsereg tartási jogukat. A Népszövetségtől pedig újjaépítési kölcsönt kíván. Rabati jelentés szerint Abd el Krim hadseregében szökött francia tiszt is teljesítenek szolgálatot. Primo de Rivera, a spanyol diktátor holnap utazik Marokkóra, hogy Pétain és Liautay francia tábornokokkal tárgyaljon.

Akit a végzet porig alázott.

Az egykori méltóságos asszony szörnyű szenvedései. Egy szomorú aradi híresség. Az ezredesné kálváriája.

(Saját tudósítónktól.) Vannak emberek, akiket a Sors üldözése vesz, kergetősdit játszik velük s amikor végre azt hiszik, hogy révbe jutottak, fájó ostorcsapásokkal ébresztik őket a kegyetlen valóságra. És nincsen meglepés, a Végzet nem ismer kegyelmet s hatalma csak egy ponton törik meg, amikor a még hatalmasabb, még rettegtebb úr jelenik meg: A Halál.

Arad uccáin egy fehérhajú, szelíd arcú, kékszemű öregasszony sántikál egy ép és egy falábbal a vidám tömeg között. Szegényes ruhájában is — érdekes arcával önkéntelenül is magára vonja a figyelmet, azonban igen kevesen ismerik csak azt a tragikus sorsot, amelyet az öregasszony végigszenvedett.

Méltóságos károsi Károssy Jenő ezredes a kassai garnizonban szolgált s állásához méltó háztartást vezetett feleségével. Valamikor régen — jó békeidőkben. Az ezredes-házaspár vigan, szépen élt, mulatott, zsuzozott és a fess, elegáns asszony nem is álmodott arról, hogy a sors mit tartogat számára. A háború első napjaiban történt, hogy gyász vonult be a kis tiszti lakásba, a kaszás Nagyur egy becsületes katonát röpitett a mennyek országa felé: méltóságos károsi Károssy Jenő ezredes ur megtért őseihez. Özvegye az első napok nehéz bánata után számot vetett a helyzettel, két kisfia a tiszti neveldebe járt, velük szemben súlyos kötelessége volt s az egész hátramaradt vagyont a nyugdíj képezte. Mérlegelte a körülményeket, míg végre merész s nemes elhatározásra jutott: kérést nyújtott be a K. u. K. Kriegsministeriumba s ünnepélyesen bejelentette, hogy lemond kicsiny nyugdíjáról. Ennek ellenében csak azt kéri, hogy az állam gondoskodjék fiaj neveltetéséről. A bejelentést tudomásul vették, erről hivatalos irást is adtak neki s a méltóságos asszonynak márcsak ez a bizonyítvány s néhány forint képezte egész vagyonát. Budapestre ment, majd onnan Aradra jött. A kis pénz elfogyott, az özvegyszer egy eddig nem ismert, új, rémületes vendég kopogtatott be: az éhség. Nagy kálvária és önmagával való küzdelem után egy aradi ur-

családnál fogadott el alkalmazást, mint gazdaasszony. Elvégezte a napi házimunkát, surolt, takarított a nehéz fizikai munka némi feledést hozott a számára. Ugyilát szott, hogy lassankint automatikusan beletörődik mindenbe, elfeledi a szép múltat a küzdelmes, de becsületes jelenért, amikor a Végzet ismét beavatkozott a játékba. Az özvegye az első emeleti lakás egyik ablakát tisztította, amikor hirtelen elvesztette egyensúlyát s az uccára zuhant. Ájulás, sikolyok, vér, csödélet, rendőrök, orvosok, mentők s a szerencsétlen asszony néhány perc múlva robog az újabb szomorú státusz: az aradi kórház felé. Ott megoperálták, faláhat adtak neki és egy ideig a kórházban maradt, ahol az egyik jószívű tisztviselőnél segélyezte. Az egész kórház megszerette az öreg asszonyt, akit általában „Ida néni”-nek szólítottak. Nemsokára elérkezett az idő, amikor a kórházat végül el kellett hagynia s „Ida néni” tanácstalanul, sántikálva nézett körül a közönyös emberek között. Kórházi pártfogója elhelyezte egy családnál, de az özvegye csakhamar elkerült onnan s jelenleg egy szegény aradi munkáscsalád pincelakásában éldegél 70 esztendő terhével vállain. Harisnyát köt, csipkét csinál, azonban öreges kezével még a mindennapi vizet sem tudná magának megkeresni, ha a szegény munkáscsalád nem segélyezné. Azonban a család eldozatkészsége sem tarthat sokáig s méltóságos özvegye károsi Károssy Jenőné, az anyai szeretet mártírja tengődik egyik napról a másikig s rémülettel tekint a bizonytalan Jövő elé. Felsikoltana segítségért, de gyenge hangját senkisé hallja meg, vergődését senkisé látja. Az emberek tovább szórakoznak, mulatnak és nem veszik észre azt a két reszkető, ráncos kezűt, amely segítségért könyörögve nyúl feléjük.

(m. r.)

— Az új közigazgatási törvény teljes és hű magyar fordítása megjelent dr. Papp János fordításában. Megrendelhető 100 lej előzetes bevétele ellenében a „Törvények. Rendelések” kiadóhivatalában, Oradea-mare.

A franciák kifogásolják a német jegyzéket.

Párisból táviratozzák: A Havas Távirati Iroda jelenti, hogy a német jegyzék alapos megvizsgálása után Briand külügyminiszter levelet intézett a londoni francia nagykövethöz, amelyben megbizta, hogy közölje Chamberlain angol külügyminiszterrel a francia kormány többrendbeli fenntartásait. A varsói és a prágai francia követek pedig azt a megbízást kapták, hogy közöljék a lengyel, illetőleg a cseh kormánnyal, hogy a német jegyzék, — a népszövetségi alapegyezmény tizenhatodik cikkének értelmezésében — ellentétben áll a francia felfogással, az államok viszáljának esetén való közös fellépés szahályozását illetőleg. A francia jegyzéket a szövetségesek előzetes megegyezés után a legközelebb átnyújtják Berlinben.

Megsérült-e

az aradi vértanuszobor?

Bizottság vizsgálja meg a lebontott szobrot.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi szoborlebontásokkal kapcsolatban a lebontást végző Vignalli Rafaelli oradea-marei szobrász ellen vádakat merültek fel, hogy noha teljes vágyonával garantálta a lebontandó szobrok épségét, a Vértanu szobor lebontásánál nem járt a kellő gondossággal és szakértelemmel el, sőt, egyes alakjai a szoborcsoportnak annyira megsérültek, hogy az művészi értékük rovására megy.

A megtámadott Vignalli saját műszaki reputációjának megvédése érdekében Arad városától egy felülvizsgáló bizottság kiküldését kérte. A város teljesítette is kérését és a bizottság tagjaként a következőket delegálta: Nichi Lázár kulturpalotai igazgatót, Popa Constantin aradvárosi kulturpalotai főosztály vezetőjét, Rubletzky Géza szobrászművészt, Szántay Lajos műépítést és Matusák mérnököt. A vizsgálat alkalmával jelen lesz a jelenleg Aradon időző Petran Coriolan kolozsvári egyetemi tanár, a Műemlékek védelmére alakult országos bizottság tagja is mint művészeti szakértő. A bizottság a napokban tart szemlét a lebontott vértanuszobor felett.

Visontai Soma tragédiája.

A híres büntetőjogász a szeretet-házban.

Budapestről táviratozzák: Dr. Visontai Soma, a magyar ügyvédi kar egyik legismertebb és legbecsültebb tagja súlyosan megbetegedett. Visontai nevét nemcsak értékes és érdekes ügyvédi működéséből ismerik, hanem azokból a szatirikus írásokból is, amelyek jelentékeny sikereket hoztak számára. Számos törvény-előkészítő bizottság tagja volt, lapokat szerkesztett, figyelemreméltó vezércikkeket írt és többnyire nagy pört vitt. Ő képviselte annakidején Köburg Lujzát is, amikor Mattasics Géza huszárcapitánnyal megszökött és igényeit akarta érvényesíteni. Ez-

zel a pörrel kapcsolatban is sokáig beszéltek Visontairól. Gyön-gyösön született és szülővárosa több ízben a parlamentbe küldötte, mint követét. A parlament egyik legkiválóbb debattore volt és beszédeivel sokáig foglalkoztak. Hírnév és dicsőség öveztek egykor Visontait, s most súlyosan megbetegedett és betegségével szeretetházába került.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVELÉS

A nyugdíjas színészek vasárnap esti előadása alkalmából, amikor az Árendás zsidó kerül színre, a következők a helyárak: Fmeietti páholy 300 lej, földszinti támlásszék I. rendű 80 lej, II. rendű 60, III. r. 40, erkély I. r. 40, II. r. 30, III. r. 20, földszinti álló 15, karzat 10 lej. A jegyek a téli színház pénztárában kaphatók délelőtt fél 11-től fél 1-ig. Az előadás alatt Huszár Károly dalaít Körösi Dudas, a hírneves primás fogja kísérni.

Segesvári diákok hangversenye Aradon. A segesvári evang. reál-gimnázium növendékei bánati kirándulásuk keretében július hó 27-én, hétfő este 9 órakor a volt Werkmeister- jelenleg Szablóczky-féle „Zöldkert”-vendéglóban műsoros estélyt rendeznek, amelyen saját elsőrangú fuvószenekarukon kívül sikerült bohózzal, zene- és ének-kvartettel óhajtják az aradi közönséget szórakoztatni. Ez az intézet volt az erdélyi iskolák közül az egyedüli, mely az ujonnan szabályozott érettségi vizsgálatokat békebeli bukási százalékkal uszta meg, 25 érettségiző közül csak hatnak kell pótvizsgát tennie. Az aradi szülők méltán lehetnek kíváncsiak erre a csodaiskolára, amelynek növendékei ilyen teljesítményekre képesek. E képességekről hétfőn este az aradi közönségnek is módja lesz meggyőződést szerezni.

Mari elfelejtett vigyázni magára.

(Saját tudósítónktól.) Kovács Mária cigányasszony, Kovács Sándor tapasztócigány jóképű felesége tegnapelőtt az aradi rendőrségre került. A menyecske szívesen állt szóba a legényekkel és jószíve nem hagyta, hogy bármit is megtagadjon tőlük. Ez volt aztán az oka a most rászakadt bajnak. Az erkölcsrendészeti ügyosztály szigorú közegei árgus-szemekkel őrködnek az aradi erkölcsök fölött és ilyen őrködés közben történt, hogy Mari cigány asszonyt is „in flagrante” fogták egy ilyen tiltott szerelmen. A cigányasszony megpróbálta tagadni a dolgot, azonban tanúk igazolták a vádat. Ma mondta ki az ítéletet Detesan János rendőrkomiszár a bímös asszony felett. A férj ott ólalkodott és izgatottan várta, hogy milyen büntetéssel sújtja feleségét az igazságszolgáltatás. Amikor megtudta, hogy három napi elzárásra és nyolc napi kényszermunkára ítélték, alázatos könyvedezésre közepette kópatotott be Detesan komiszárhoz:

— Nagyságos főkapitány ur — mondotta igazi cigány mentalitással — ne tessék bántani az én feleségemet, hisz olyan derek jó asszony, nem vétett az senki-

nek. Leülöm én helyette a büntetést és ha a főkapitány ur akarja, dolgozom kényszerből, akár tiszter amny ideig is. Csak a Marit ne bántásák. Annyit keres az kérem egy hét alatt, hogy én tapasztással egy év alatt se többet.

Detesan komiszár mosolyogva hallgatta végig a cigány nagyle-

kü ajánlatát, azonban a törvény-re való hivatkozással, megtagadta annak teljesítését. A tapasztó cigány szomorú fejcsóválással ott hagyta a helyiséget és még az ajtóból visszaszólt a benmaradt feleségének:

— Aztán Mari, máskor jobban vigyázz magadra!

Felborulás előtt a nemzeti—parasztpárti fuzió.

(Bucuresti, július 23.) A Viitorul szerint a nemzeti párt és a parasztpárt között a mezőgazdasági kamarai választások ügyéből kifolyólag súlyos ellentétek merültek fel, amelyek nemcsak a további tárgyalások folytatását teszik lehetetlenné, hanem nagyon könnyen a kollaborált ellenzéki pártok felbomlásához is vezethetnek.

Két évre ítélt előkelő francia politikus.

A royalista lapszerkesztő furcsa háromodora. — Aki le akarja lóni a belügyminisztert.

(Páris, 1925. július 23.) Most fejeződött be az a per, amelyet Ch. Maurras francia monarchista vezér ellen indítottak a belügyminiszter életveszélyes megfenyegetése címén. A francia közvélemény érthető izgalommal figyelte a nagy per menetét, mert várható volt, hogy a monarchistáknak arra a kérdésre is felelniök kell: folytatják-e a francia jobboldali politikusok továbbra is azt a durva s féktelen módon elkövetett igazgatásokat, mint már azt a háboru ideje alatt is tették. A vádlott Ch. Maurras értékes irodalmi multra visszatekintő, hatvan körüli komoly forradalmár, a klasz-szicizmus politikai értelmében. A szélsőséges monarchisták lapjának, az „Action Française”-nak volt a főszerkesztője s mint Leon Daudet kollégája, annak lassan teljes befolyása alá került és utóbb már ő is olyan durva és goromba és demagóg cikkeket írt a Herriot, majd a Painlevé-kormány ellen, mint Daudet, aki átkos ellensége a köztársaságnak. A támadó cikksorozatot júniusban tetőzte be egy a jelenlegi kormány belügyminisztere, Abraham Schrameck ellen a felfegyverke-

zett royalista diákok megfélemezésére hozott rendelete miatt írt le-leplezésével. Főleg azért támadták a minisztert, mert az zsidó-származású. Schrameck azonban még a támadások dacára sem volt hajlandó visszavonni a törvényes rend fentartása címén kiadott rendeletét s erre írta Maurras a sajtótörvénybe ütköző nyílt levelét a zsidó belügyminiszter ellen, amely egész Franciaországot megdöbbentette. A nyílt levél így szólt:

— Hiába fegyverget bennünket Schrameck Abraham ur, hiába akar egy nagy nemzetet kiszolgáltatni cinkosai bicskáinak és bombáinak, ime a válaszuk: megfogjuk ölni önt, mint egy kuttyát!

A szenzációsnak ígérkezett tárgyalásnak egyik igen érdekes jelenete az volt, hogy amikor Maurras a vádlottak padjára ült, rövidesen elaludt és csöndesen végighorokolta az egész törvényszéki tárgyalást. Amikor felbressztették és kihírdették előtte az ítéletet, amely két évi fogházra és ezer frank pénzbírságra szólt, csak egyet legyintett a kezével.

A mintavásárra készülő Arad.

Folyik az építkezés. — Furcsa épületek bujnak elő a földből.

(Saját tudósítónktól.) A városban többfelé az uccasarkokon, főbb utvonalak keresztezésénél fűrész süvit bele a nyári forróságba, deszka sir a fűrész alatt, mert kalapáccsokkal is szegat vernek a testébe. Izzadó, napbarnította munkás emberek szorgoskodnak a dolog körül. Egyik fűrész, a másik szegat, a harmadik szab, a negyedik furcsa sokszínűre fest valami bizarr kompozíciójú faalkotmányt. Olyan ez az excentrikus, expresszionista stílusú építmény, mint valami kínai pagoda eleje. A szemnek első nézésre szoktalan és csak ha közelebből nézi meg az ember, akkor jön rá, hogy ez a mai építőművészet szabványai szerint tervezett faváz a napokban lezajló nemzetközi mintavásár kiadalkapuja, egyben ellenőrző és javított helyisége is. A tetőjébe hataknas kőkeresztet „A” betűt tettek, Arad város monogramját, ott az építmény tetőjén szétvetett lábaival úgy áll a büszke betű, mint valami világítótorony, ügyelő őre.

Három ilyen pagodaszzerű, díszes fakaput épített a mintavásár vezetősége. Egyet a Kulturpalotához torkoló uccabejáratnál, egyet a Moise Nicoara liceum épület, elé, a harmadikat a nyári színház közelségében. Bent a liceumban: a három udvaron, földszinten, emeleten, tornateremben, a liceum külső fala körül, ugyszintén a liceum előtti hatalmas tisztáson miniatüre kis házak, bódék, kiállítási rekeszek készülnek a mintavásári kiállítók áru és iparcikkei számára. Minden telep-
alatti hely drága pénzért éró és a leggazdaságosabb módon lesz természetesen ki is használva. A mintavásár kiállítási területe hatalmas kiterjedésű lesz és méltón imponáns ahhoz, hogy a belföldi termelőkn kívül Jugoszlávia, Bulgária, Magyarország, Lengyel ország, Ausztria, Németország, Franciaország, Anglia, Svájc, Belgium és Amerika közvetlen vagy képviselői kiállításait befogadja.

Az uccákon folyó építkezéseket természetesen reggeltől estelig nagyszámu bábész közönség veszi körül. Különösen sokat lábatlankodnak a dolgozók körül a vakációzó kisdíákok, uccagyerekek és más hasonló ráérő vagy foglalkozás nélküli felnőtt emberek is. Minden mozzanatát az épülő, díszes faalkotmányoknak a bábész-kodók serege alaposan megkritizálja, sokszor igazán hozzáértő szakértelemmel, nem kis bosszúságára a naptűzésben vevőrejtékező mesterembereknek. A fűrész tovább süvit, a kalapács dobol a deszkák hasán, míg a gyalu forgácsszíjjakat hasít az engedelmess fenyőfa hátából. Azután szinté boszorkányos gyorsasággal bontakozik ki nemsokára az építmény egy-egy új részlete a dolgozó emberek szorgos keze nyomán. Így megy ez kora reggeltől napestig. Estelele azután fáradt munkásseregek huznak kezükben szerszámokkal a külvárosi hajlékok felé jól megérdemelt pihenőre. Arad készül a nemzetközi mintavásárra, Arad készül a békére.

Német tudós kétségbevonja a rákbacillus felfedezésének nagy jelentőségét.

(London, július 23.) London legnépszerűbb két embere ma Bernard és Gye, a két orvos, akik a rákbetegség bacillusait felfedezték. Az orvosi szaklapok és tudományos folyóiratok egész oldalakon tárgyalják az óriási eseményt és közben megállapítják, hogy ez a két tudós — eredetileg — nem is indult orvosnak. Bernard kalapossegéd volt, Gye pedig egy vasúti társaság kishivatainoka. De mindkettőt emésztő láz égette az orvos tudományok után s a szabad óráikat szánták a tanulásra. Gye ma negyvenéves és huszesztendő kora óta állandóan tanult. Érdekes fejleménye a nagy felfedezésnek, hogy Blumenthal egyetem tanár, Berlin legnagyobb szaktekintélye, kissé idegenkedve ír erről a felfedezésről.

— Ha elfogadom is azt az álláspontot, hogy a paraziták a rákbetegség keletkezésében jelentékeny szerepet játszanak — mondja a tanár — akkor sem hiszem, hogy valamennyi rákbetegséget ugyanaz a parazita okozza. Azt hiszem, a parazita, amit most felfedeztek, egyéb parazitákkal is társul, valahányszor rákbetegséget hoz létre. Az angol kutatók felfedezése tehát, könnyen helytállónak bizonyulhat, de ez aligha dönti meg az eddigi kutatások eredményét. Az új felfedezésekkel azonban könnyen ki lehet egészíteni azt, amit a rákbetegségből eddig megtudtunk. Gye és Bernard doktorok felfedezése, amennyiben helytállónak bizonyulna, nem érte váratlanul az orvosi világot.

— Épül az állami repülőgépgyár. Bucurestiből jelentik: Tancred Constantinescu ipar- és kereskedelemügyi miniszter a jövő héten összeülő minisztertanács előtt jelentést fog tenni az új repülőgépgyár felállításá-
ügyében folyó tárgyalások eredményéről. Hír szerint az új repülőgépgyár vezérigazgatója Mihail tábornok, a műszaki hadtest felügyelője lesz.

HIREK

Itt a hőhullám!

Itt van végre. A nyári vendéglősök, a külső munkával foglalkozó emberek szívszorongva várták a napot, az örök Megváltót. A kalászból szőlő és sárló alá kéredző gabona, a kendermagos kóflós pilés csibé, betegség után sápadtan lábadozó szoborok, napsugárra vágyó kőszerekek várták már a meleg napokat. A meleg azonban olyan tempóval és tömegben érkezett meg hozzánk, hogy felülmulta jóval az érkezését megelőző várakozást. Az aszfalt már kezd puhulni, a gummisarkok szinte tapad hozzá és a világ minden részéből harminc-harminckét fokos hőseget jelentenek. Még Stockholmból, a svéd fjordok országából, az északi Jegestenger közelségéből is harminc Celzius meleget jelent a szikratáviró. A hőhullám tehát itt van, — akarva, nem akarva — el kell fogadni, mint a hivatlan vendéget. A vendég pedig egész otthonosan rendezkedik be nálunk, betölti a tereket, uccákat, a kávéházak terraszát, a meghátt kis cukrászdákat, ahová olyan jól esett szél, eső és meleg elől is bevezetni. A hőség hullámai mindenütt eléri az elcsigázott, izzódo embereket. A meleg minderről hová elhatol. A vizesnyolcasoknál kicirázott üzlethelyiségekbe, az elsötétített szobákba, a kert lugasok közé, a fák alá, még a Maros híveg hulláma is langyosra változtatta át. Hetek szünetlenül esőzése után megváltásként vártuk a napsütést, most azután itt van a meleg hőhullám alakjában s épp ezért nincs benne köszönet, csakugy, mint a sokszor annyira áhított nyári záporban, ha jéggel vegyest veri el a föld porát. A hőhullámnak csak a nyári vendéglősök a szíves vendéglátói. (pe—ge.)

— A szerkesztőségéből. Réthy József, lapunk felelős szerkesztője hat hetes szabadságra utazott. Távollétében Károly Sándor helyettes szerkesztő vállalja a lap szerkesztéséért a felelősséget.

— Román—orosz tárgyalások. Bucurestiből jelentik: A román—orosz vegyes bizottság tegnapi ülésén Jovanovici tábornok tiltakozott az ellen, hogy a román partok közelében gyakorlatozó orosz flotta fényezői állandóan bevilágítják a román partokat és városokat. A tárgyalások során az orosz delegátusok újabb javaslatot tettek a menekültek kölcsönös kicserélésére vonatkozólag.

— Pasics átutazott Budapesten. Budapestről táviratozzák: Pasics jugoszláv miniszterelnök úiban Karlsbad felé, ma különhajójával átutazott Budapesten. A jugoszláv kormányelnök azonban Budapesten nem szállt ki. — Az Új Nemzedék munkatársa hidroplánon utánarepült Pasics miniszterelnök különhajójának és mindenáron meg akarta interjúolni. Minden kísérletre Pasics csak azt az egy választ adta, hogy indiszpozíciója miatt nem nyilatkozhatik.

— Olaszország monstre flotta-gyakorlata. Rómából táviratozzák: Az olasz flottagyakorlatok a legközelebb megkezdődnek 106 hadi-

A csehországi vallásháború.

Prágából táviratozzák: A cseh néppárt vezetősége Ramek miniszter elnöklésével ülést tartott és az ülésen a Vatikánmal való viszáltya foglalkozott. Kimondották, hogy a nunciusz elutasítása

nem sérti a nemzetet és nem jelent a diplomáciai viszony megszakítását. A párt azonban utasítja képviselőit, hogy a katolikusok szabadságáért és jogaiért a legerélyesebben küzdjenek.

hajó, 60 tengerészeti repülőgép és több léghajó vesznek részt a gyakorlaton. A gyakorlatok feltevése az, hogy az ellenség megszállotta Szardíniát és megtámadta Szicíliát. A flotta feladata Szicília védelme.

— A július 26-án, az ujarádi Tündérkertben rendezendő népünnepély előkészületei már a befejezéshez közelednek és a nagy érdeklődésből következőleg, minden remény megvan arra, hogy az aradi Gutenberg-dalkör elhalasztott népünnepélye és hangversenye a legnagyobb siker jegyében fog lefolyni.

— Készül Beniczky ellen a vádirat. Budapestről táviratozzák: Lapjelentések szerint a Beniczky Ödön elleni vizsgálata befejeződött és az ügyészség már szeptemberben kiadja a vádiratot.

— Újabb zavargások Kinában. Sanghaiból táviratozzák: Kantonban tovább folytatódnak az idegenellenes zavargások. Liaucsau tartományból a szó szoros értelmében menekülnek az idegenek.

— Kiténtetett aradmegyei csendőrök. Megérdemelt kiténtetés érte az aradi csendőrszázad négy őrmesterét, akik Aradmegye közbiztonságának helyreállításában tevékeny részt vettek. A király most érkezett leiratával Ispas Vespasian törzsozrmesternek, Novae Traianának, a konopi őrmesternek, Ruda Adám magyarádi őrmesternek és Pepa Péter bükkönyi őrmesternek a „Barbatie si Credinta” (Férfiasság és hűség) érdemrend második osztályát adományozta.

— Kommunista-zavargás Prágában. Prágából táviratozzák: A kommunista-párt tüntető nagygyűlését a rendőrök gummitokkal verték szét. Több kommunistát letartóztattak.

— Halálozás. Marlies Adólf aradi magánzó 84 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt. Halálát kiterjedt rokonsága gyászolja. Temetése péntek délután 4 órakor lesz a felső temető halottas házában.

— Új aszfalttal kísérletezik Arad városa. Mint ismeretes, Arad város vezetősége kísérleteket folytat egy új gyártmányú, úgynevezett komprimé aszfalttal. Az eddigi kísérletek kiténtően beváltak és a mérnöki hivatal most a kisvasúti sínek mellett próbálja ki az új aszfaltot, hogy kibírja-e az állandó rázkódást. Amennyiben itt is kifogástalanná válik, úgy az uccák burkolatára kizárólag az új aszfaltot használják.

— Aradi kereskedő tragikus halála. Világ Géza aradi borkereskedő ma reggel gyanús körülmények között meghalt. Az Aradon általános ismeret fiatal és életerős kereskedő néhány nappal ezelőtt súlyos beteg lett. Hatalmas léz lépett fei, amely óráról-órára gyengítette a beteg embert. Az orvosok hashártyagyulladás állapították meg és mindent elkövettek, hogy megakadályozzák a katasztrófát. Segíteni azonban nem lehetett, Világ Géza tegnap este kiszünetelt. Nincs kizárva, hogy a tragikus sorsu fiatal kereskedőnek hús-, vagy gombamérgezés okozta halálát. Az aradi államrendőrség ebben az irányban megindította a nyomozást.

— Vágvögyi főrabbi emlékbeszéde az elhunyt aradi főkantort fölött. Dr. Vágvögyi Lajos aradi főrabbi most érkezett haza szabadságáról és így csak most értesült Kohn Dávid főkantornak a közeli napokban történt haláláról. Az elhunyt főkantort a főrabbi péntek esti beszédeben fogja méltatni és elbucsztatni. Az istentisztelet háromnegyed 8-kor kezdődik.

— A biztosítótársaságok még nem tudják felbecsülni a viztoronyi tűz kárát. Az aradi viztoronyban támadt tűzvész nagy károkat okozott. Az érdekelt biztosító társaságok ma délután akarták felbecsülni a kárt, amelyet készpénzzel fizetnek ki a városnak. Azonban a tűzvész helye egyelőre megközelíthetetlen és ha az állványok elkészülnek, csak akkor lehet pontos számításokat eszközölni. Hozzávetőlegesen becslés szerint a tűzvész által okozott kár meghaladja az ötszázezer lejt.

— Eljegyzés. Havas Borcsa (Aradi) és Schwarz Bódog fimoarai nagykereskedő jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Hivatalos hatalommal való visszaélés. Az aradi munkaügyi felügyelőség nemrégiben több fél tett feljelentést Cardie Illés, a felügyelőség egyik hivatalnokja ellen hivatalos hatalommal való visszaélés miatt. A felügyelőség azonnal megindította a vizsgálatot, amely mindenben beigazolta a felhozott vádakát. A tisztviselőt ezért azonnal elbocsátották állásából és a munkaügyi felügyelőség ez alkalommal a közönség tudomására hozza, hogy Cardie Illésnek nem áll jogában semmiféle hivatalos funkciót teljesíteni.

— Megloptak egy aradi lapszerkesztőt. Horváthi Károly, az aradi „Füles Bagoly” újság szerkesztője a mai napon feljelentést tett, hogy a lakásából több ezer lejt elloptak. A tolvaj valószínűleg az a munkás lehetett, akit az uccáról szólítottak be a nagytakarításhoz való segédkezésre és aki meglátva az éjjeli szekrényen a pénzt, azt egy óvatlan pillanatban onnan elvette és még mielőtt észrevették volna, eltűnt. A tolvajt nyomozzák.

— Az aradi Neptun-fürdő felbecsülése. Arad város építészeti bizottsága a napokban határozza meg a Neptun-fürdő értékét. A bizottság tagjain kívül a fürdő felbecsülésében részt vesznek a fürdő tulajdonosainak megbízottai is. A kisajátítás jóváhagyása esetén a város a bizottság által felbecsült értéket fizeti ki a Neptun tulajdonosainak.

— Magyarország új vízútakat keres. Budapestről táviratozzák: A magyar kormány elhatározta, hogy megkeresi a Népszövetséget, hogy a Ferenc- és Béga-csatornákat fegyék semlegesekké hajózás szempontjából, hogy ezek a vízutak a magyar hajóknak is rendelkezésükre álljanak.

— Öngyilkos tőzsdebizománnyos. Budapestről táviratozzák: Tegnap Surányi Armin tőzsdebizománnyos öngyilkosságot követett el és súlyos sebesülésével kórházba szállították. Surányi ma belehalt sérülésébe.

— A Roboz fivérek szabadiábra-helyezési ügye. Budapestről táviratozzák: A Roboz fivérek védője ma ismét kérte mindkettőjük szabadiábra-helyezését azzal az indoklással, hogy súlyos tudóbajuk van. Az itéltábla a jövő héten fog dönteni a kérelem ügyében.

— Vonatkaramból Budapesten. Budapestről táviratozzák: Ma hajnalban a Rákos-rendezőpályaudvaron egy személyvonat elütötte egy tehervonat utolsó kocsját. A személyvonat utasai közül a betört ablakok üvegszilánkjaitól tizen megsebesültek.

— A harminckétéves „bakfi”. Manchesterben történt meg az alábbi — botrány. Egy gazdag angol gyáros megjelent egy népünnepélyen, ahol módfelett megtetszett neki egy bájos gyermek, aki alig látszott többnek tizenkétévesnél. A gyáros kedveskedve simogatta meg a kislány fejét, sőt egy alapos puszival is adózott úde bájának. De több se kellett a kicsikének! Fktelen patáliát csapott s miután az angol törvények igen szigorúan vesznek egy csókot, a törvény elé került a dolog. Ott aztán kiderült, hogy a tizenkétévesztendősnék látszó bájos „bakfi” Lily Clarity artistanő és valójában — harminckétéves. Az angol gyáros eszerint ráfizetett az „apai” csókra.

— Egy örült rendőr rémítette. Budapestről táviratozzák: Újpesteri Ungyel István rendőr, örültségi rohamában agyonlőtte a feleségét és önmagát. Ungyelt hónapokkal ezelőtt a felesége kérésére bocsátották haza a lipótmezei tébolydából.

— Nyolcvan millióért kelt el Ledererék holmija. Budapestről táviratozzák: Befejeződött az árverés a Tölgyfa-ucca 4. szám alatt Lederer Gusztávék minden holmijának új gazdája akadt. Lederer Gusztáv és feleségének összes butorait és ékszereit eladták s az árverésből pontosan 80 millió folyt be. A befolyt összegből hatvan milliót a Kodelka-család kap, míg husz milliót Ledererék kapnak kézhez.

— Meggyilkolt éjjeli őr. Rejtélye gyilkosság történt az elmúlt éjszaka a temesmegyei Gyírók községben. Ismeretlen tettesek meg támadták Stojia Aurél községbe éjjeli őr és több kesszurássa halálosan megsebesítették, majd elmenekültek. A szerencsétlen őr reggel találták meg a járó-kelő az uccán eszméletlenül, vértócsában fekvő. Stoját azonnal beszéltették a fimoarai Béga szana tóriumba, ahol orvosi segélybe részesítették. A szanatóriumba néhány percre visszanyerte eszméletét és elmondta, hogy közsébeli legénynek késették meg. Többet azonban már nem tud megnevezni, mert újból eszméletét veszítette. Többet nem is tud magához s az éjszaka folyamán meghalt. Az ügyészség elrendelt a boncolást és utasította a gyírók csendőrséget a nyomozás lefolytatására.

H. G. WELLS legújabb művei eredeti SÁNDOR HIRLAPIRODÁBAN ARAD. ÁRONI Könyvjegyzékek ing y en.

Egyes hatóságok tévesen értelmezik az új záróratörvényt.

Vidéki küldöttségek az aradi munkaügyi felügyelőségénél. Osztyálozzák az aradi vendéglőket.

(Saját tudósítónktól.) Az új munkatörvény egyes rendelkezéseit a községek vezetősége teljesen félreértette s így rendeleteket adtak ki, amely az egyes községek kereskedőit és iparosait súlyosan érintette. Az új törvény ugyanis világosan kimondja, hogy hétköznapokon déli 1—3 óráig tart a szünet és az esti záróra 7 órakor van, de ez csupán a városokra értendő, mert ott az iparosok és kereskedők mind alkalmazottakkal dolgoznak. A községekben azonban ez módosul a helyzethez mérten. A napokban küldöttség járt Popescu Péter aradi munkaügyi felügyelőnél. A küldöttség tagjai elpanaszolták, hogy Pécskán a hatóságok a rendeletet éppemeg alkalmazták, mint a városokban és így nekik déli 1—3-ig és este 7-kor zárniok kell. A földművesek, akik napközben a mezőn dolgoznak, ezáltal nem tudják beszerezni szükségleteiket és a kereskedők is érzékenyen károsodnak. A munkaügyi felügyelő ma az érdekelt községek hatóságait értesítette, hogy ezt a rendelkezést oldják fel és a küldöttségnek a kérését méltá-

nyolta. Eszerint Románpécskán az üzletek déli 12—1-ig tartanak zárva, Magyarpécskán pedig 1—2-ig. Este addig tarthatnak nyitva, mint ameddig a birtokukban levő engedély alapján a törvény életbeléptetése előtt is nyitva tartottak. Vasárnap azonban szigorú munkaszünet van.

A zárórendelettel kapcsolatban az aradi vendéglőket osztályozzák, hogy megállapíthatók, mely vendéglők tarthatnak vasárnap egész nap nyitva és melyeknek kell estig zárva tartaniok. Eddig mintegy husz kérvény érkezett be az aradi munkaügyi felügyelőséghez, amelyben kérték a vasárnapi nyitvatartás engedélyét. Ezt azonban a napokban megejtendő helyszíni szemle állapítja meg. A munkaügyi felügyelőség közli az érdekelt kereskedőkkel, hogy mindennemű kérést a felügyelőséghez nyújtsanak be, mivel a többi hatóságok: rendőrség, sziguranca, vármegye és város csak a publikálást és végrehajtást eszközlik, a rendelet alól felmentést, vagy enyhítést csupán a munkaügyi felügyelőség külön engedélye alapján lehet nyerni.

amikor a tárgyalásról írtak. Nehéz arra a kérdésre válaszolni, hogy Thomka ezredes mit mondott. Szerinte elfelették a kulisszák mögött az igazságot. Majd kiderül minden.

Kosztka István most boldog és örül a napnak, örül, hogy kilenc hónap mulva elhagyhatta a fogházat. Gyors léptekkel siet a hivatalába.

Kik lesznek

hivatalból tagjai a városi tanácsnak.

(Saját tudósítónktól.) Aradváros vezetősége napról-napra tanulmányozza az új közigazgatási törvényt, hogy az annak idején végbemenő választások minden akadály nélkül történjenek meg. A törvény szerint Arad városnak 40 tagból álló képviselőtestülete lesz, amelynek 16 tagja a város hivatali vezetőiből kerül ki. A képviselőtestület többi 24 tagja között az a három nő szerepel, aki a legeredményesebb tevékenységet fejtett ki a város érdekében. Tagja még a tanfelügyelő, az egészségügyi, a földművelésügyi és munkaügyi minisztérium legfőbb tisztviselője. Kimondja a törvény, hogy a legnépesebb vállalkozás vezetője egy képviselője, aki rangban a legmagasabb, szintén tagja a testületnek. Így Aradon a római katolikus egyház képviselője vesz részt a képviselőtestület ülésén. Hivatalból tagok még: A kereskedelmi, mezőgazdasági és munkaügyi kamarák egy-egy megbízottja. A többi tagot választják.

Kiadták

az aradi pénzügyigazgatóságnál letétben volt magyar értékek.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi pénzügyigazgatóságnál a közelmúltban leltározták a fel nem vett letéteket és akkor tekintélyes értékű, magyarországi tulajdonosok által letétbe helyezett értékeket találtak. Az értékek legnagyobb része ékszer volt. Ma megjelent a pénzügyigazgatóságnál dr. Markos budapesti ügyvéd és felmutatta azt a meghatalmazást, amely szerint több gyulai lakos értéktárgyainak felvételére jogosult. A felhatalmazás bemutatása után a budapesti ügyvédnek azonnal kiszolgáltatták az ékszereket és az ügyvéd azokkal még ma visszautazott Magyarországra. Dr. Markos azonnal felismerte azokat az értéktárgyakat, amelyeket meghatalmazása felsorolt, mert hosszú esztendőknél Gyula városi tisztifőügyésze volt és a letétbe helyezett ékszereket mind ismerte. A budapesti ügyvédet tájékoztatták egyben arról is, hogy nemrégiben dr. Ládai István cluji (kolozsvári) ügyvéd szabályszerű meghatalmazás alapján ugyan csak felvett számos értéktárgyat, amelyek olyan magyarországi tulajdonosok birtokát képezik, akik dr. Markossal összeköttetésben állnak. A magyarországi kommunizmus idején a gróf Almásy családától is sok értéktárgyat vettek el és helyezték letétbe, amelyek iránt ugyancsak az aradi pénzügyigazgatóságnál érdeklődtek, azonban megállapítást nyert, hogy ezek nem kerültek ide.

Kosztka István nyilatkozik fogságáról, szabadságáról és a jövő terveiről.

Bizik a felmentésében. — „Majd kiderül minden.“

(Budapest, július 23.) Dr. Kosztka István, Valerian Zsigmond huszárezredes gyilkosa, akit a törvényszék négy évi fegyházra ítelt, — amint azt már megirtuk — elhagyta az ügyész fogházát. Dr. Dési Géza, — Kosztka védője, — először azzal az indoklással kérte Kosztka szabadlábra helyezését, hogy védenca nem fog megszökni és a tábla ugyanis enyhíteni fogja az ítéletet, vagy esetleg fel is fogja menteni Kosztkát. Ezen az alapon azonban elutasították a kérelmet és így most már orvosi bizonyítványok alapján hivatkozott védenecének megrongált egészségi állapotára és arra, hogy további fogvatartása olyan komplikációkat idézhet elő, amelyek életét veszélyeztethetik. Az ügyesség ezeknek az indokoknak alapján elrendelte, hogy Kosztka Istvánt az ellene folyamatba tett büntető eljárás jogerős befejezéséig szabadlábra helyezték. Délután egy órakor hirdették ki Kosztka előtt a végzést, de csak negyed háromkor hagyhatta el a fogház épületét. Az arca ónszerűen fakó, a szemei beesettek, az álmatlan éjszakák és gyötrelmes nappalok nyomait viseli magán. Ugyanabban a fekete ruhában hagyja el a fogházat, amelyben a tárgyaláson résztvett és csikos nyakkendőt viselt. Hozzá tartozói közül senki sem várta, amikor kilépett a júliusi napsütésbe és boldogan szivta magába a szabad levegőt. Csak

nők voltak a fogház előtt, akiket az a hír csábított a fogház elé, hogy Kosztka távozik. Mintegy százötven főnyi tömeg szorongott a Kohári-uccai fogház kapuja előtt, amikor Kosztka kijött onnan. Tudósítónk volt az első, aki beszélt vele és megkérdezte jövő terveit felől. Kosztka már az ügyész aieknél bejelentette, hogy gyalog kíván távozni, mert első útja a pénzügyigazgatósághoz fog vezetni. Majd a következőket válaszolta a kérdésekre:

— A hivatalomba kell mennem, ahol szeretném ügyeimet még ma délelőtt elintézni. Részint barátaimhoz megyek, részint pedig hivatali főnökeimmel akarok beszélni, akikkel ugyancsak baráti viszonyban vagyok. Felfüggesztettek ugyan állásomtól, de ettől függetlenül megyek a dolgaimat elintézni. Tulajdonképpen nincsenek is terveim. Bizalommal várom a tábla, illetőleg a kuria döntését és addig természetesen Magyarországon maradok. Legelőször a Szieszta-szanatóriumba vonulok megviselt egészségi állapotom helyreállítására, aztán pedig egy vidéken lakó ménémhez megyek üdülni. Amíg nem érkezik meg a Kuria ítélete, addig nem is akarok senkibe sem kezdeni. Hosszu volt egy kicsit az a kilenc hónap, amit a fogházban töltöttem annak ellenére, hogy jó dolgom volt, mert mint a fogház orvos irnoka dolgoztam. Nagyon leromlott a szerveztem. Részint a tudómmal van valami kis baj, részint pedig az idegeim mondták fel teljesen a szolgálatot. Az újságokat különösen akkor kísérték élénk figyelemmel,

— A gyermekórházi sikkasztó gondnok ügyének új tárgyalása. Alexandrescunak, az aradi gyermekórház sikkasztó gondnokának ügyében az aradi törvényszék büntetőtanácsa hétfőn tartja meg harmadik ízben a folytatólagos főtárgyalást, amelyet legutóbb újabb tanúk beidézése miatt napoltak el. Hétfőn fogják kihallgatni a még hátralevő tanúkat, azután pedig ítélethozatalra kerül a sor.

— Nem helyezik szabadlábra az elítélt ügyvéd-szerkesztőt. Bucurestiből jelentik: A bucuresti-i ügyvédi kamara elnöke, Istrate Nicescu és Mille Constantin, az újságíró szervezet elnöke felkeresték a hadügyminisztert, akitől kérték, hogy az egy évre elítélt ügyvéd-újságíró, Petrescut, semmiségi panaszának elintézéséig helyezze szabadlábra. A miniszter Holban tábornokhoz utasította a küldöttséget, amelynek a tábornok kijelentette, hogy még ideiglenesen sem helyezheti szabadlábra Petrescut, mert ezáltal befolyásolná a bíróságot a semmiségi panasz elbírálásában.

— Anglia általános bányászsztrájk előtt. Londonból táviratozzák: Az általános bányászsztrájk elkerülhetetlennek látszik. Attól tartanak, hogy a Kanadában már régóta húzódó sztrájk egész Amerikára és Angliára is kiterjed, ami még súlyos ipari bonyodalmakat és óriási munkanélküliséget fog okozni. Angliában már 43 bánya igazgatósága közölte a munkásokkal, hogy augusztustól kezdődőleg beszüntetik üzemüket.

— Ablakragasztó papir Kerpelnél.

— Filharmonikus próba ma. pénteken este 9 órakor az aradi Kulturpalota liangoló-szobájában. A tagok pontos megjelenését kéri az elnökség.

— Felhívás a nyugdíjas vasutasokhoz. A nyugdíjas vasutasok aradi szövetsége felhívja azon tagjait, akik még nem írták alá a minisztertanáchoz felterjesztendő memorandumot, hogy legkésőbb vasárnap este hat óráig írják alá. Az összejövetel a volt Werkmeister-, jelenleg Szabóczy-féle vendéglőben van.

— Hőhullám fut végig Európán. Párisból táviratozzák: Párisban, Berlinben és Stockholmban az átlagos hőmérséklet 30 fokon felül van.

— Újra munkában a két ókítályágheli rablóvezér. Bucurestiből jelentik: Munteanu és Tomescu rablóvezérek rövid szünet után ismét megkezdték munkájukat. Ez alkalommal a margineancai bányát támadták meg azzal a céllal, hogy a bánya pénztárát kirabolják. Munkájuk közben egy csendőrjárat lepté meg a rablókat, akik heves puskázással fogadták az üldözőket. Hosszabb tűzharc után a bandának sikerült elmenekülni a bánya mellett elterülő erdőbe. A csendőrség azonnal körükerítette az erdőt és erélyesen üldözi a rablókat.

— Rendőri hírek. Aradon az utóbbi időben több koleragyanus megbetegedés történt. A megbetegedésekről jelentést tettek a városi orvosi hivatalnál, ahol megállapították, hogy súlyosabb gyomormegbetegedésekről van szó. A betegséget a mosatlan gyümölcstől szerezték. Dr. Cucu Vazul városi főorvos figyelmezteti a közönséget, hogy a betegségek elkerülése végett, kizárólag jól megmosott gyümölcset fogyasszon. — Ma délelőtt ismét hamisított tejet találtak az aradi piacon. A hamisító ellen megindult az eljárás.

KÖZGAZDASÁG

Allami bankjegynyomdát állítanak fel.

A jövőben Romániában nyomják a bankjegyeket. — Az elrongyolt papírpénzt újjal oserélik ki.

(Bucuresti, július 23.) Az államnak a Banca Nationalával kötött egyezménye értelmében a Banca Nationala köteles öt éven belül valamennyi bankjegyet a forgalomból kivonni és újakkal fölcserélni. Az elveszett és elrongyolódott bankjegyekből folyó haszon az államot illeti. A külföldön készült bankjegyek hamisítása lehetetlen lesz, miután azonban a bankjegyek külföldön való elkészítése a Banca Nationalának óriási anyagi terheket jelent, a

Nemzeti Bank igazgatósága elhatározta, hogy saját bankjegynyomdát fog felállítani. Az előmunkálatokat már meg is kezdték és az új ötszázlejes bankjegyeknek csak egy része készül Franciaországban, a többit a Banca Nationala nyomdája fogja előállítani. Az ötszázlejes bankjegyek kivételével az összes bankjegyek készítését és attól kezdve fokozatosan kivonják a forgalomból a többi bankjegyeket is.

Zürichben 2.50, Párisban 10.50 a lej.

HELYI VALUTAÁRAK. (Július 23.) Francia frank 10, svájci frank 40, dollár 203, angol font 980, szokol 5.90, lira 7.80, dinár 3.55, márka 49.20, osztrák schilling 29, magyar korona 340. — **Külföldiek:** Páris 9.76, Zürich 39.80, Newyork 204, London 998, Prága 6.08, Milánó 7.65, Belgrád 3.64, Berlin 48.90, Bécs 28.85, Budapest 335.

ZÜRICHI TŐZSDENYITÁS. (Július 23.) Berlin 122.62.50, Amszterdam 206.90, Newyork 515, London 2503, Páris 24.25, Milánó 18.90, Prága 15.25, Budapest 0.0072.37.50, Belgrád 9.05, Bucuresti 2.50, Varsó 0.00098.62.50, Bécs 0.0072.55.

ZÜRICHI TŐZSDEZÁRLAT. (Július 23.) Berlin 122.62.50, Amszterdam 206.90, Newyork 515, London 2503, Páris 24.15, Milánó 18.75, Prága 15.25, Budapest 0.0072.37.50, Belgrád 9.05, Bucuresti 2.50, Varsó 0.00098.62.50, Bécs 0.0072.55.

BUCURESTI TŐZSDEZÁRLAT. (Július 23.) **Külföldiek:** Páris 9.65, London 997, Newyork 205, Milánó 7.57, Zürich 39.75, Bécs 29, Prága 6.05. — **Valuták:** Napoleon 760, aranymárka 47, leva 1.40, török lira 1.12, angol font 995, francia frank 10.10, svájci frank 39, lira 7.60, drachma 3.40, dinár 3.55, dollár 203, lengyel márka 38, osztrák korona 30, magyar korona 290, szokol 6.10.

A MAGYAR NEMZETI BANK HIVATALOS ÁRFOLYAMA. — (Július 23.) Belgrád 1245—1252, dinár 1225—1247, Bucuresti 363—365, lej 368—372, Milánó 2595—2611, lira 2600—2622, Páris frank 3342—3362, Szófia 514—518, leva 509—517, Bécs 99.85—100.45.

= Ratifikálták a lengyel—magyar kereskedelmi szerződést. Varsóból táviratozzák: A szenátus mai ülésén ratifikálták a lengyel—magyar kereskedelmi szerződést. A ratifikációs törvényjavaslatot egyhangúlag fogadták el és közben zajos tüntetést rendeztek Magyarországon mellett. A lengyel—csehi kereskedelmi egyezmény ügyében is megindultak a tárgyalások, azonban a legutóbb kiadott cseh rendeletek erősen hátráltatják az előrehaladást. A lengyel sajtóban nagy elkedvetlenedés mutatkozik Csehországgal szemben.

= Hajózható csatorna épül a Duna deltájában. Bucurestiből jelentik: Az Európai Dunabizottság közölte a kormányval, hogy a Duna deltájában új hajózható csatornát épít. A Sulinai csatorna tudvaleg nem tudta lebonyolítani az egyre növekvő forgalmat.

SPORT

A bécsi kisolympiász.

Bécsből jelentik: Európa atlétikájának kimagasló eseménye a kétnapos bécsi kisolympiász lesz, amelyen öt nemzet legkitűnőbb atlétái fognak szerepelni. Magyarország, Jugoszlávia, Németország, Csehország és Ausztria legjobbjai állnak starthoz július 25-én és 26-án Bécsben a WAC Práter-pályáján megtartandó atlétikai viadalon, amely kétszetelehen magas művészi küzdelmeket ígér. Az öt nemzet küzdelméhez a 100, 400, 1500, 5000 méteres síkfutás, a 110 m. gátfutás, a svéd és olimpiai stáció, súly-, gerely- és diszkoszdobás, magas- és távugrás tartozik, míg a szorakós magyar, osztrák atlétikai versenyen, az öt nemzet viadalának keretén belül a következő számok fognak döntőleg hatni: 100, 400, 800, 1500, 5000 méteres síkfutás, 4×100 m. staféta, súly-, diszkosz- és gerelydobás, magas- és távugrás. A 10.000 m. síkfutás, mint versenyen kívüli szám szerepel. Az öt nemzet viadalán öt pontozási fokozat van, vagyis 5, 4, 3, 2, 1 pontozást fokok. A magyar atlétikai szövetség jelöltjei a következők: 100 m. Gerő, Rózsahegy 400 m. Barys, Juhász. Súlydobás: Darányi, Bedő (Forbáth csak tartalék). Gerelydobás: Bácsi, Gyurkó. Diszkoszdobás: Egrý, Marvalts. 800 m. Barys, Aczél. 1500 m. Belloni, Grosz. 5000 m. Belloni, Grosz. 10.000 m. Király. 110 m. gátfutás: Püspöki, Muskat. Magasugrás: Gáspár, Orbán. Távugrás: Somfai, Bakó. 4×100 m. staféta: Gerő, Rózsahegy, Fluck, Hajdu. Olympia stáció: Jelölve ugyanazok vannak, akik a 4×100 m.-en vannak. A 800 méteres Barys és Aczél. Svéd staféta: Jelöltek ugyanazok, kik a 4×100 m. stafétára vannak tervbevéve. Az öt nemzet atlétikai viadalának biztos favoritja a magyar és német atléták.

O A francia vízpoló válogatott Budapesten. Budapestről táviratozzák: A francia válogatott vízpolócsapat pénteken érkezik meg Budapestre. A magyar válogatott csapatot ma állítják össze.

O Uj csolnakház épül a Maroson. Az aradi Maros evezős-egylet kérvényt nyújtott be a város vezetőségéhez, amelyben egy új modern csolnakház építésére kér engedélyt. A városi tanács a kérvényt véleményezés végett áttette az építészeti bizottsághoz.

O Nagyvárad Törekvés—AMTE mérkőzés vasárnap délután 6 órai kezdettel, előzőleg délután 4 órakor AMTE. L.—Gloria Cír. I. játszik barátai mérkőzést. — Délután 2 órakor Egyetértés—AMTE. I—5 csapata játszik. — A mérkőzések a Gloria-CFR óvár-terei sporttelepén lesznek lejátszva.

O Szeptemberben kezdődnek a magyar bajnoki mérkőzések. Budapestről táviratozzák: A futballszövetség kimondotta, hogy a bajnoki mérkőzéseket csak szeptember közepén kezd meg, mert feltétlenül szükségesnek tartja az amatőr és a professzionista futballsport szétválasztását. Remélik, hogy a professzionizmus kérdését szeptemberig rendezhetik.

O Országos kerékpár- és motorverseny az aradi „Meteor” Kerékpár-Club rendezésében július hó 26-án délután 3 órakor a Str. Teodor Serb (Török Gábor) uccai versenypályán. Jegyek elővételben Vojtek és Weisz drogeriában kaphatók.

O Magyar—indiai válogatott teniszverseny Budapesten. Budapestről táviratozzák: A magyar teniszszövetség megállapodott az indiai teniszszövetséggel, hogy a szeptember elsejétől hatodikáig terjedő időben megrendezi Budapesten India és Magyarország reprezentatív teniszviadalát. Az indusok a budapesti versenyt megelőzően Berlinben és Prágában versenyeznek. A MAC. ugyanekkor rendezti teniszversenyét, amelyen a legjobb holland teniszezők is starthoz állnak.

O Uruguay győzelme Lisszabonban. Budapestről táviratozzák: Lisszabon. Az olimpiai bajnok Uruguay, portugáliai turája alkalmával a lisszaboni Sportingot, mindvégig fölényben játszva, 5:0 (2:0) arányban megverte.

O Nem mond le a budapesti MLSZ. kapitánya. Budapestről táviratozzák: Jelentettük, hogy Máriaassy Lajos, a MLSZ. szövetségi kapitánya a jelenleg uralkodó álamatör-szellem miatt be akarta nyújtani lemondását. Újabb jelentések szerint Máriaassy megcáfolta lemondásának híreit.

Aki újra összemuzsikálta vagyonát.

Burmester Willy, világfrü bécsi hegedűművész az osztrák valuta leromlásának idején ugyszólván teljesen kőnkre ment és előbbi hatalmas vagyonából csak éppen — hegedűje maradt meg. Azonban ez is elég volt Burmesternek, aki a hónap elején vette a hegedűjét és rövid pár hónapos világkörüli utján, Japánban, Délamerikában és több európai fővárosban újra összeszerezte azt, amit a valutaszpekuláció eddigi anyagi béréiből elvesztett.

MOZI

xx Ma, pénteken és szombaton vetíti utoljára az aradi Apolló Messalina, mindenki szeretője című filmjének első részét, melyet nap-nap után óriási siker és telt házak jegyében mutatott be az Apolló-színház. A film úgy tartalmilag, mint kiállításban a legteljesebb mértékben érdemelte ki a közönség nagy érdeklődését. Messalina férjét, Claudius conzult, Caligula császár megöletése révén császárként kiáltja. Mikor Messalina terve tető alá jutott, szerelmes lesz egyik rabszolgájába, akit viszont Egle nevű rabszolgához fűznek gyöngéd szálak. Emerico Guazzoninak beállításában minden egyes jelenet megkapó és csodálkozást vált ki. Az előadások 6, fél 8 és negyed 10-kor kezdődnek.

xx Az Uránia szombattól vetíti a „Vér komédiás” című szerelmi drámát Lila Lee és Jack Holttal a főszerepben.

xx Az aradi marospart nyári mozgósínházban ma, pénteken s holnap szombaton „A tökéletes asszony” 6 felvonásos vígjáték, főszerepben Constanze Talmadge és „Mese az erdő világából” kerül bemutatásra. Kezdeté pont háromnegyed 10 órakor.

A felelős szerkesztő:

RÉTHY JÓZSEF

távollétében a szerkesztésért

KÁROLY SANDOR

felel.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

NYILTÉR.

E rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

Fájdalommal megtört szívvel tudatjuk, hogy felejtethetlen jó férj, apa, fiu és vő, valamint testvér, rokon, illetve jóbarát

Világ Géza

életének 31-ik, boldog házasságának 6-ik évében f. hó 22-én este 11 órakor rövid szenvedés után jobblétre szenderült.

Drága halottunk földi maradványát f. hó 24-én d. u. 3 órakor a Piata Sft. Sava (Kelemen-tér) 7. számú gyászházából az aradi izr. temetőbe fogjuk örök nyugalomra helyezni.

Emlékét kegyelettel őrizzük meg.

Arad, 1925. július hó 23.

A gyászoló család.

Az Ungar és Világ cég mely-ségei fájdalommal jelenti, hogy cégünk nagybecsült tagja

Világ Géza ur

f. hó 22-én Aradon, rövid szenvedés után elhunyt.

A megboldogult renki kívüli tudása, erényes munkálkodása és fáradhatatlan munkálkodása mindenkor követendő példa gyanánt fog emlékünkből élni.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetéseket díjazás szerint számítjuk. — Minden szó hirdetésenként 2 nap 50 ban. — Vasárnap 3 lej. — Vastagabb betűvel 5 lej, illetve 6 lej. — A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni. — Hirdetéseket d. n. 5 óráig vesszük fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 25 lej, vasárnap 30 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetéseket szűveges, amelyek tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, azt minden egyes esetben megváltoztassa, illetve helyesbítse. ***** Hirdetéseket telefon útján is feladhatók. telefon szám: 151. *****

Házasság.

FÉRJHEZADNAM hűgomat 30-40 év körüli intelligens, finomlelkű urlemberekhez, aki jómódu, vagyonos családjunkba esetleg be is nőülhet. Leveleket "Gondos fivér" jellegre az Aradi Közlöny kiadójába kérek. 4110

Alkalmazás.

SZAKÁCSNÓ azonnali belépésre kerestetik. Cím Rudolf Mosse (Sándor Hirlap-irodában) Arad. 10250

ÜGYES, megbízható kereskedő segéd, aki a fűszer-, vas-, esetleg borszakmában is jártas, azonnali belépésre kerestetik Mandl Hermann utóda cégnél Lupeni. 4067

MOLNÁRSEGÉD vagy gyakorlott malom-munkás, azonnal felvétetik Braun malom-ban Micolocan. 4093

HÁZVEZETŐNŐNEK ajánljuk intelligens uriaszony, vidékre is megy. Levelet az Aradi Közlöny kiadóhivatala továbbí. 4095

ÜGYES FÜSZERESSEGÉD, ki rövidáru és italzakmában jártas, önállóan is tud dolgozni, azonnal felvétetik 14 napi próbaidőre, csak komoly munkaerő jelentkezzen. Személyesen jelentkezőknek megá-lapodás esetén a költséget megtérítm. Fuchs, Gurahont. 4105

TEXTIL szakmában jártas fiatal kereskedő segéd, ki román, magyar nyelvet bírja, felvétetik írásbeli ajánlatok (fizetési igénnyel) Ney Aladár Chisineu köldőknél. 10250

KÖZÉPISKOLÁT végzett, kereskedelmi pályára lépni óhajtó fiatallemberek-gyakoroltnak fizetéssel felvétetik. Bővebbet Rudolf Mosse (Sándor Hirlap-irodában) Arad. 10250

TEXTIL szakmában önálló előadó se-géd, ki románul is beszél, ügyes kirakat rendező, azonnalmra felvétetik. Cím: Sándor Arad, Col. Piri 1. 10250

RENIT ajku textil szakmabeli ügyes segéd nagykereskedésbe azonnali, esetleg augusztus 1-é belépésre kerestetik. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4115

ADABI malom, azonnali belépésre nő-től molnár szedőket keres. Személye-sen jelentkeznek előnyben. 4118

Vétel és eladás.

E DOBJA el füres Margit creme tége-jeit, 25 lejért tölti Földes Margit creme ár Hehs Vilmos Arad, (Földes gyógy-ortár mellett). 4026

REDERMAYER varró asztal, antik álló-ák, antik óbresztő óra, Singer Centrál obin gép, antik szalon, különböző szá-mok, ural szobaberendezés, vitrin és trín tárgyak, keleti és helyben készi-át perzsa szőnyegek, gyári szőnyegek, 1 személyes étkező servise, kézimun-ák, dupla ablakra store, antik titó zseb-es, dísztárgyak, függönyök, tükrök, te-bernkett, íróasztalok, különböző butor-arakok stb. igen jutányosan eladó-k. rad, Str. Consistorului 12. (Batthyány-ucca) I. e., jobb. 1000

ORDSON TRACTOR keveset használt, remképes állapotban, teljes felszerelé-sel, eladó. Solyomay asztalos, Orastie. levelekre nem válaszolok. 4104

ET fényezett — 1 matt ág éjjeli szek-nyekkel, íróasztal eladó. Arad, Str. ut Negri 14. (Nagy Sándor-u.) I. eme-let 4. a. 4112

EGY ÉS FÉL HP. eredeti Puch motor-kerékpár eladó. Kuba, Arad, Calea Rad-nel (Radnai-ut) 33. 4106

HASZNALT zsindey eladó. Arad, Strada Eminescu (Deák Ferenc-ucca) 15. 4116

ELADÓ két fényezett ág. Arad, Str. Eminescu (Deák F. ucca) 15. 4117

MINDENNEMŰ szőnyegetek, antik órákat és antik tárgyakat, egész szoba berendezése-ket, egyes butordarabokat, dísztárgyakat, mindenféle férfi ruhát stb. bizományba veszek, azok gyors lebonyolításáról gon-doskodom. Kezelési költség nincs. Arad, Str. Consistorului 12. (Batthyány-ucca) I. om. jobb. 1000

EZÜSTÖT, antik butort magas árban veszek. két új angol fotel 6000 leiért el-adó. Biedermaier garnitúra restaurálva 18.000 lei. Salon Artistique Arad. 2601

EGY teljes tejszarnok berendezés olcsón eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhiva-talában. 4065

8 HP. komplet csolnakmotor eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4073

MACULATURA PAPIR 5 kgros csoma-gokban kapható az Aradi Közlöny ki-adóhivatalában. 500

Ingatlan.

ELADÓ házhelyek. Arad—Séga, Dániel telep. 8809

KISEBB magánház, olcsón eladó. Arad, Str. Oituz (Illés-ucca) 166. 3980

ELADÓ egy ujonnan épült nyaraló Mu-resel (Zsigmondháza) Gleichenberg. 4108

FELTÜNŐ OLCSON ELADÓ: Piac köz-elében 2 lakásos szép sarok ház, való-üzletnek is, 4 egymásba nyíló szoba el-foglalható, 550.000 lejért. Eladó Strada Marasesti (Kossuth-uccában) 4 lakásos ház, nagy műhely és kerttel, 500.000 lejért. Eladó több kisebb és nagyobb magán- és bérház, 2 háztelék aszfalto-zott utcában, víz és villany előtte, olc-són eladó. Megbízott: Maier Arad, Str. Niou Filipescu 13. (Flórián-u.) 4114

Üzletek.

FÜSZER CSEMEGE üzletek forgalmas uccákban, gyönyörű berendezéssel, ár-val eladók. "Italia" ügynökségnél Arad, Str. Alexandri 1. 4118

Fogászat!

Foghuzás: (injekciós érzéstelenítéssel 40 lej. Fém koronák, fogak (Randolf, Vic-toria, Koamos anyag) drb. 80-100 lej. Fehér fogak kauteohukra 1917 drb. 40-50 lej. Arany koronák, fogak (garantált aranyból) drb. 300-350 lej. **FRIDA D'MOUDJALLED.** vizsg. fogászó, Arad, B. Reg. Ford. 14. József Fog-ut)

Ujságmakulatura

**5 kgr.-os cso-
magokban
kapható a kiadóhivatalban**

Kóstolja meg! és csak **terjessze a hírt, hogy a legjobb** **hegyi borok Babucz Lajos** **„Mókus” vendéglőjében Aradon,** **Calea Saguna és Numa Pompi-lyu (Varjassy Lajos- és Kasza-ucca) sarok, kaphatók. 3959**

Ujonnan épült

a színházról 5 percrenyire fekvő magán-ház, augusztus 15-ére elfoglalható tel-jesen modern 4 parkettás, cserépkály-hás szoba, elő-, fűrdő-, eselédszobás lakással, nagy udvarral, 850.000.— lejért eladó. Kizárólagos megbízott:

Uranni-iroda, Arad, főpostával szemben.

Fiatal ügyes segédet keres
női divatáruház.
Ugyanott tanulók felvételnek.
Cím: **RUDOLF MOSSE** (Sándor hirlapiroda) Arad

Szőllőtermelők!

Nagybecsű figyelmüket felhívom saját ér-dekükben, hogy mindenki igyekezzék megren-deíteni a román és magyar nyelven kibocsátott szőlőszett és borászati szakismertető köny-vet, amely teljes hasznos tudnivalót tartalmaz az összes szőlő betegségekről előlmi védekezés-ről és a borok kezeléséről. A könyvnek ára 50 lej, kérje mindenki és posta útján azonnal megküldöm utánvétellel, vagy ha az összeget előre beküldik, úgy franco küldöm. Cím: **Kágyi Szabó István** Etele Nagyváradi Nova Szőlőoltvány telepe Nagy-váradi, Parcul Carmen Sylva 12. 4064

INGYEN!

tudomására hozom mindenkinek, hogy a rossz villanyégőket, becsérlem ujakra, képkeregetést és ablaküvegeztést olcsón vállalom, törött üveg és porcellán tár-gyak szakasztó ragasztása, külön ragasztó is kapható. Schwarz üveges Arad, a zsidó templom mellett. 8543

HIRDETÉSE EREDMÉNYES LESZ,

ha azt szakemberek dolgozzák ki. Kérjen ajánlatot és díjtalan propa-gandatervezetet: **LLOYD EXPRESS** hirdetés-irodától, Cluj, Str. Memorandului 24. Hirdetéseik, noticok, közlemények a világ bármely lapjában. **Eredeti tarifák szerint.**

Magánház

4 szoba, fűrdőszobás lakással, istálló, kocsiszin és nagy udvarral, a piacér mellett 350.000 lejért; — **üzletes ház** egy háromszobás és 2 kétszobás lakással, vil-lany és vízvezetékekkel a piac közelében 400.000 lejért; — **325 □-öles telék** építéssel, amelyben van 2 kétszobás lakás a P. M. Viteazul mellett 325.000 lejért; **Jó ház** a Calea Sagunában 2 kétszobás és 2 egy szobás lakással, mosókonyha, műtőlő és nagy kerttel 260.000 lejért eladó. Megbízott: **Györffy „Mures” Irodája** Arad, Str. Unirel (Fabián Gábor-ucca.)

ARADI Arminia-vásár és Bátor-kiállítás
1925. aug. 1-10.
75 % utazási kedvezmény a román vasutakon július 20-tól augusztus 15-ig.
50 % engedmény a magyar vasutakon.
Több mint 400 kiállító
Gazdasági 2141 kiállítás. Kon-certek, theatrialis szórakozások és Rádió. Sportesemények és ünne-pések. Országos kongresz-szusok és nagygyűlések stb.

Alkalmi házvétel!!

Aradon a Str. Mărăsesti (Kossuth-ucca) elején magas földszintes bérbáz, egy 3 szobás és négy 2 szobás lakással, nagy pincével, kis kerttel alkalmi áron 600.000 lejért eladó. —: Megbízott:

Uranni-iroda Arad, főpostával szemben.

Deutsche Korrespondenz

erledigt gewissen haft deutscher Kaufmann in den Nachmittags--bezw. Abendstunden. 10250
Offerten unter kba 2009, opt. an Rudolf Mosse Arad.

Tuzifa
waggontételben legolcsóbb árban beszerezhető
Klein és Weiner
fakereskedőknél ARAD, Str. Nic. Grigorescu 3-4. (volt Munkácsy-u.) Timisoara, Bul. Carol 19. (v. Hunyadi-u.) Telefon: Arad 5-31., Timisoara 21-22.

Arverés.

A Dir. Gen. RMS. 42.613/925. számu rendelete alapján július 31-én hivatal udvarában egy

8 éves paripa

elárvereztetik. Informatiókat: 4108 „Periamos RMS. hivatalban.”

KÖZLÖNY-t nemcsak helyben, hanem országszerte olvassák, hirdetései ezért eredményesek. Próbálja meg!!

Nyomatott az Aradi Közlöny rotációs gépen. Kiadótulajdonos: Aradi nyomdavállalat.